

Forfatter: Møller, Poul Martin

Titel: Udrag fra STRØTANKER FRA 1831-36

Citation: Møller, Poul Martin: "Skrifter i Udvalg", i Møller, Poul Martin: *Skrifter i Udvalg*, udg. af HANS BRIX ; SOPH. MICHAËLIS ; CARL S. PETERSEN ; POUL TUXEN , 1930, s. 366.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-moeller02val-shoot-idm140573401592912/facsimile.pdf> (tilgået 22. maj 2024)

Anvendt udgave: Skrifter i Udvalg

Hvad en forstandig Mand filosofisk tænker er egentlig aldrig skævt; naar han lader sig overbevise om Vildfarelse, lader han sig egentlig bevæge til at give sine Tanker en mere almengyldig Form. Han optager en Kommunitets aandelige Former i Stedet for sin individuelle.

En dialektisk Forskole er et herligt Dannelsesmiddel for de reelle Videnskabers Studium og Livets praktiske Virksomhed. Indsigt i Begrebets sande Væsen leder til at erkende de modsatte Forestillingsmaaders relative Gyldighed og baner Vejen for Overbærenhed og Kærlighed i Menneskenes Samliv.

Qui bene distinguit, bene docet, er en rigtig Regel, hvis man oversætter *bene* ved *godt*, ikke hvis man oversætter det med *meget*.

I al Undervisning bør findes et stereotypisk Element. Netop stereotypisk: Formlerne maa være staaende, men Fejlene deri kunne rettes.

Jeg paastaar ej, at enhver under Livets Gang bør vedligeholde et afsluttet Begrebssystem; det kunde maaske endog give Livets Udvikling en vis Langsomhed; men en Studerende bør dog forsøgsvis sætte sig ind i et saadant, og dertil bør den akademiske Undervisning sigte.

Den, der paatrænger andre et filosofisk System, hvortil de ej føle Trang, handler ligesom den, der tvinger en, der ikke er tørstig, til at drikke.

Jeg kan begribe, hvorledes et Menneske kan udføre et System med en af ham selv dannet Termino-

logi, men ikke, hvorledes han som Lærer i en Række Aar kan gentage det, uden at ledes derved.

Hvor kan en anden Videnskabsmand overbevise en gammel Lærer i Filosofien, der daglig gaar og befæster sig ved tusinde Ideassociationer i sine ejendommelige Forestillingsmaader? Dennes Vildfarelser ere haardnakket Ukrud, der med lange, forviklede Rødder har snøret sig fast om utallige Nabo-planter.

En gammel akademisk Lærer sagde en Gang til mig, at hans Forelæsninger skulde indrettes anderledes, hvis jeg vilde høre dem end i modsat Fald; »thi«, sagde han, »jeg gider ikke lækret for de unge Studenter.« Dette, som han *naïvement* tilstod, kom fra en Stemning, som han har til fælles med flere; de ville ikke lade deres Subjektivitet skinne frem, naar de tale til deres Undermænd.

Dersom en, der bruger et tørt Foredrag, en enkelt Gang vil sige en Vittighed, da kan han være vis paa, at de straks derpaa følgende Tanker ville gaa tabte for Tilhørerne. Jo mindre Foredragets Sammenhæng har indre Nødvendighed, desto mer vil en springende Fantasi sættes i Bevægelse hos Tilhørerne. Fordi en kristelig Præken i Almindelighed indeholder fremstikkende sanselige Steder, tabe Tilhørerne let Traaden i det hele.

I videnskabelige Forelæsninger er det en Fejl at bruge Eksempler, der, for sig betragtede, ved deres Skønhed, Latterlighed eller ved andre fremstikkende Egenskaber afdrage Opmærksomheden fra de almin-